

การศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างพระธรรมวินัย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์
และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพระสงฆ์ปัจจุบัน*

STUDY OF THE CONNECTION BETWEEN THE DHAMMA-VINAYA,
THE SANGHA ACT AND CURRENT LAWS RELATED TO MONKS

พระอุดมสิทธินายก (กำพล คุณงก์โร)

Phraudomsitthinayok (Kumphol Kunungkaro)

วัดบางอ้อยช้าง นทบุรี

Wat Bang Oi Chang, Nonthaburi

Corresponding Author E-mail: opal_1982@hotmail.co.th

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มุ่งศึกษาการศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างพระธรรมวินัย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพระสงฆ์ปัจจุบัน โดยวิธีการศึกษา ข้อกฎหมาย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ จากหนังสือตำรา อินเทอร์เน็ตและวิเคราะห์ สังเคราะห์ผลจากการศึกษาพบว่า อาบัติปาราชิก มี 4 สิกขาบท คือ เสพเมถุน ถือเอา สิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ ให้ราคาตั้งแต่หนึ่งบาท ฆ่ามนุษย์ และอวดอุตตริมนุสสธรรม ผู้ต้องอาบัติปาราชิกเพราะเสพเมถุน ไม่มีความผิดทางอาญา เว้นแต่จะเข้าเหตุ 2 อย่าง คือ ประมวลกฎหมายอาญา เป็นการข่มขืน กระทำชำเราหญิงตั้งบัญญัติไว้ในประมวล กฎหมายอาญา มาตรา 276 มาตรา 227 และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ว่าด้วยนิคหกรรม (การให้ลาสิกขา) สอดคล้องกับกฎหมายอาญาหลายข้อ ภิกษุผู้กระทำความผิดต้องผิด กฎหมายอาญาก่อนถึงจะได้รับนิคหกรรมหรือว่าสิกขาบทที่เป็นโลกวัชชะที่เกี่ยวข้องกับ สิ่งที่ทางโลกติเตียนอย่างเช่น ยาเสพติดเป็นต้นอาจจะไม่ถึงขั้นปาราชิกแต่จะไปจะต้อง ดำเนินคดีตามกฎหมายอาญาจึงเป็นการที่จะต้องรัดกุมมากยิ่งขึ้นและเรียนรู้ศึกษาทางวินัย และปฏิบัติธรรมเพื่อให้จิตหลุดพ้นจากโลกให้ได้ ส่วนแนวทางในการพัฒนากฎหมายเพิ่ม จากพระธรรมวินัยก็ต้องมีกระบวนการที่รัดกุมและประขามติให้สอดคล้องการบริหาร กิจการคณะสงฆ์ด้านการปกครองมากที่สุด

คำสำคัญ: พระธรรมวินัย; พระราชบัญญัติคณะสงฆ์; กฎหมาย

Abstract

This academic article aimed to explore the connections between the Buddhist precepts, the Sangha Act, and current laws related to monks. The methodology employed was a study of laws and the Sangha Act, including textbooks and the internet, and analytical synthesis. The study was found that there are four Parajika offenses: sexual intercourse, taking something un-given, with a price of one baht or more, killing a human being, and boasting of superhuman qualities. Parajika offenses are not criminally liable unless they meet one of two criteria: rape under the Criminal Code, as provided for in Sections 276 and 227 of the Criminal Code; and the Sangha Act on Nikhakamma (disrobing). This is consistent with several criminal laws. Monks who commit offenses must first violate the criminal law before receiving Nikhakamma, or secular offenses related to worldly warnings, such as drug use. While these offenses may not constitute Parajika offenses, they will still be prosecuted under the criminal law. Therefore, greater strictness is required, including learning and practicing the discipline to liberate the mind from the world. As for the development of laws in addition to the Dhamma-Vinaya, there must be a rigorous process and a referendum to ensure that it is as consistent with the administration of the Sangha as possible.

Keywords: Buddhist Disciplinary Rules; Sangha Act; Law

บทนำ

ในการศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างพระธรรมวินัย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคณะสงฆ์ในปัจจุบันซึ่งในสถานการณ์ปัจจุบันเกิดวิกฤตการณ์ศรัทธาที่เกิดเกี่ยวกับกรณีการกระทำความผิดของพระภิกษุบางรูปที่มีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกับเรื่องของสีกาและเรื่องของการบริหารเงินของวัดทำให้เกิดเป็นคดีใหญ่โต เช่น สีกากอล์ฟ เป็นต้นทำให้วงการคณะสงฆ์เกิดภาพที่เป็นภาพลบและเกิดวิกฤตการณ์ศรัทธาทำให้คณะสงฆ์โดนเพ่งเล็งและต้องมีการอบรมในเรื่องของการทำบุญชิวของวัดถึงกันแล้วเราต้องกลับมาสู่ยุคที่จะต้องทบทวนในเรื่องของหลักธรรมวินัยให้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของกฎเกณฑ์ ที่เป็นสิกขาบทที่พระพุทธเจ้าได้บัญญัติไว้ไม่ว่าจะเป็นการห้ามเสพเมถุน การไม่ลักทรัพย์ การฆ่ามนุษย์หรือการไม่อวดอุตริมนุชยธรรมเหล่านี้เป็นเบื้องต้นของการประพฤติสิกขาบทของพระพุทธเจ้าและพระราชบัญญัติคณะสงฆ์

ที่เกี่ยวกับเรื่องนิคกรรม (การให้ลาสิกขา) ที่เชื่อมโยงไปกับการแนะนำหรือออกเกณฑ์ในการที่จะให้พระภิกษุผู้ได้รับความผิดนั้นมิโทษมากกว่าการให้สึกหรือลาสิกขาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลาย ๆ ข้อทั้งเกี่ยวกับสิกขาบทหรือข้อที่เกี่ยวกับที่ทางโลกวัชชะ (โทษทางโลก) ในกรณีที่ต้องโทษคอาญา ดังนั้น การเข้าใจหรือการศึกษาจึงมีส่วนสำคัญที่จะทำให้การเข้าถึงตัวกฎหมายรวมถึงพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ที่เชื่อมโยงไปถึงพระธรรมวินัยจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญซึ่งผู้เขียนได้ลงรายละเอียดไปใน 3 มิติ คือ พระธรรมวินัย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และกฎหมายในหลาย ๆ ข้อโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของกฎเหล็กของคณะสงฆ์คือปาราชิก 4 เมื่อพระภิกษุรูปใดการทำผิดในลักษณะปาราชิกถึงแม้ไม่เป็นเปล่งคำลาสิกขาก็ต้องจำเป็นจะต้องออกไปจากสมณภาวะ

ดังนั้น การศึกษาในเรื่องเหล่านี้จึงจะเป็นเรื่องที่สะท้อนสังคมด้วยและเป็นตัวบทกฎหมายที่สำคัญที่จะนำไปสู่การศึกษาในเรื่องสิกขาบทไปสู่การปฏิบัติการพัฒนางาน คณะสงฆ์รวมถึงแก้วิกฤตการณ์ศรัทธาที่เกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 4 ก็มีการลงโทษหลายข้อด้วยกันซึ่งนอกเหนือจากการลาสิกขาแล้วแล้วแต่ปัจจุบันนี้ก็มีการพยายามที่จะเข้าไปสู่ปฏิบัติการคณะสงฆ์ที่เกี่ยวข้องให้ผู้ประพฤติปฏิบัติผิดได้รับโทษจากแต่ก็ยังมีข้อรายละเอียดที่มีหลายข้อที่ทำให้ข้อกฎหมายเหล่านั้นใช้ไม่ได้แท้ที่จริงปฏิบัติดีมีอยู่มากเมื่อออกข้อกำหนดที่มากเกินไปนอกเหนือจากพระธรรมวินัยก็อาจจะเป็นความลำบากสำหรับพระภิกษุที่ประพฤติดีหรือผู้ที่กำลังมีศรัทธาเข้ามาบวชในพระพุทธศาสนาก็อาจจะเกิดความไม่สบายใจที่จะมาบวชและละทิ้งความตั้งใจไปได้หรือจะเป็นการทำลายพระพุทธศาสนาโดยทางอ้อมอาจจะเป็นไปได้ซึ่งเป็นเรื่องที่จะละเอียดอ่อนดังนั้นการยึดหลักของพระธรรมวินัยจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างมากที่คณะสงฆ์และประชาชนจะต้องเรียนรู้ร่วมกันเนื้อหาแนวทางในการที่จะแก้วิธีการวิธีการสภาในทางพระพุทธศาสนาให้ได้เพราะพระภิกษุที่เข้ามาในปัจจุบันนั้นกระบวนการที่จะคัดเลือกอาจจะมึน้อยแต่สุดท้ายก็จะไปอยู่ที่กระบวนการในการผลิตพระภิกษุจันท์ทำหน้าที่ในการเผยแผ่ในการสาธารณะสงเคราะห์ในการปกครองหรือว่าในการศึกษาต่าง ๆ ดังนั้น การจะให้พระภิกษุสามเณรทุกรูปนั้นมีความประพฤติที่ดีเหมือนกันหมดนั้นคงจะเป็นไปได้อย่างไรเล่าที่จะแก้ปัญหาวิกฤตการณ์ศรัทธาและนำความรู้จันท์ความรู้ที่เป็นหลักของพระธรรมวินัยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์หรือกฎหมายที่พระสงฆ์ควรรู้เข้าไปสอดแทรกให้ท่านได้ประพฤติปฏิบัติดีและนำพาพระพุทธศาสนาไปสู่ความสันติสุขต่อไป

วิกฤตศรัทธาจากความสัมพันธ์ฉาบกับพระชั้นผู้ใหญ่

วิกฤตศรัทธาที่เกิดขึ้นจากกรณีความสัมพันธ์ฉาบระหว่างสีกากอล์ฟกับพระสงฆ์ชั้นผู้ใหญ่ เริ่มต้นจากการสืบสวนของกองบังคับการปราบปรามการทุจริตในภาครัฐและกองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ซึ่งพบหลักฐานสำคัญเป็นคลิปวิดีโอและภาพถ่ายกว่า 80,000 ไฟล์ในโทรศัพท์มือถือของสีกากอล์ฟ แสดงถึงความสัมพันธ์เชิงชู้สาวกับพระหลายรูป จากการตรวจสอบสามารถระบุตัวพระสงฆ์ที่เกี่ยวข้องได้อย่างน้อย 8 รูป โดยเป็นพระชั้นผู้ใหญ่จากวัดสำคัญ รวมถึงเจ้าคณะจังหวัดถึง 2 รูป และในจำนวนนี้มีอย่างน้อย 3 รูปที่มีหลักฐานชัดเจนถึงขั้นอาบัติปาราชิก ซึ่งเป็นความผิดร้ายแรงที่สุดตามพระวินัย ทำให้ขาดจากความเป็นภิกษุโดยทันที

ผลจากหลักฐานดังกล่าวทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เร่งดำเนินการให้พระที่กระทำผิดลาสิกขาอย่างเร่งด่วน ขณะที่พระบางรูปซึ่งยังอยู่ระหว่างการตรวจสอบได้รับคำแนะนำให้ลาสิกขาเองเพื่อลดผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของศาสนา นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ยังอยู่ระหว่างการตรวจสอบเส้นทางการเงินที่มีการโอนเงินจำนวนมากจากพระสงฆ์ไปยังสีกากอล์ฟ ซึ่งอาจเข้าข่ายความผิดฐานกรรโชกทรัพย์ตามกฎหมายอาญา แม้จะยังไม่มีผู้เสียหายแจ้งความอย่างเป็นทางการ แต่เจ้าหน้าที่เชื่อว่าสามารถดำเนินคดีได้ตามพยานหลักฐานที่มีอยู่

กรณีดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการละเมิดพระวินัยชั้นร้ายแรง โดยเฉพาะอาบัติปาราชิกของพระสงฆ์ชั้นผู้ใหญ่ ซึ่งควรเป็นแบบอย่างทางศีลธรรมและจิตวิญญาณให้แก่สังคม แต่กลับเข้าไปพัวพันกับความสัมพันธ์เชิงชู้สาว การใช้ชีวิตอย่างฟุ่มเฟือย และพฤติกรรมที่อาจเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทางการเงิน เหตุการณ์เหล่านี้ชี้ให้เห็นถึงความเปราะบางของระบบวินัยสงฆ์และการขาดกลไกตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพ ความเสียหายที่เกิดขึ้นจึงไม่จำกัดอยู่เพียงการลาสิกขาของพระที่กระทำผิดเท่านั้น หากแต่ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและศรัทธาของพุทธศาสนิกชนในวงกว้าง

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับภาพยนตร์เรื่อง อาบัติ พ.ศ. 2558 ซึ่งเคยถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรงในอดีตว่าเสนอภาพลักษณ์ด้านลบของพระสงฆ์ โดยเฉพาะประเด็นพฤติกรรมทางเพศและศีลธรรม จะเห็นได้ว่าประเด็นที่ภาพยนตร์นำเสนอในขณะนั้นกลับสอดคล้องกับสถานการณ์จริงในปัจจุบันอย่างน่าตกใจ แม้ในอดีตหลายฝ่ายจะมองว่าภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวบ่อนทำลายศรัทธาและบิดเบือนความจริง แต่กรณีสีกากอล์ฟกลับสะท้อนว่า ปัญหาลักษณะนี้มีอยู่จริงและยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบ (เดอะ สแตนดาร์ด ทิม, 2568)

สรุปได้ว่า กรณีความสัมพันธ์ฉาบระหว่างสีกากอล์ฟกับพระชั้นผู้ใหญ่ไม่เพียงเป็นปัญหาทางศีลธรรมส่วนบุคคล แต่เป็นวิกฤตเชิงโครงสร้างที่กระทบต่อความน่าเชื่อถือของ

สถาบันสงฆ์และศรัทธาของสังคมไทยโดยรวม เหตุการณ์นี้สะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนาโลกใก้กักับดูแล การตรวจสอบ และการสร้างวัฒนธรรมความโปร่งใสภายในคณะสงฆ์อย่างจริงจัง เพื่อฟื้นฟูความเชื่อมั่นของพุทธศาสนิกชนและรักษาบทบาทของพระพุทธรูปในฐานะหลักยึดเหนี่ยวทางจิตใจของสังคมในระยะยาว

การต้องอาบัติปาราชิกกับความผิดทางอาญา

อาบัติปาราชิกเป็นความผิดร้ายแรงสูงสุดในพระวินัย มีทั้งหมด 4 ประการ ได้แก่ การเสพเมถุน การลักทรัพย์ที่เจ้าของมิได้ให้ การข่มขืน และการอวดอุตตริมนุสสธรรม โดยเฉพาะปาราชิกสิกขาบทข้อที่ 1 ว่าด้วยการเสพเมถุน ถือเป็นกรรมละเมิดหลักพรหมจรรย์อย่างร้ายแรง เนื่องจากการบวชหมายถึงการละออกจากกามและการดำรงชีวิตอย่างบริสุทธิ์ทั้งกายและใจ เมื่อพระภิกษุกลับไปประพฤติเช่นฆราวาส ย่อมถือว่าเป็นข้าศึกต่อพรหมจรรย์ และต้องพ้นจากความเป็นพระโดยทันที แม้การเสพเมถุนจะไม่ใช่ความผิดทางกฎหมายสำหรับฆราวาสที่สมัครใจสมสู่กัน แต่สำหรับพระภิกษุกลับเป็นความผิดขั้นสูงสุดทางพระวินัย

โดยทั่วไป การต้องอาบัติปาราชิกจากการเสพเมถุนไม่ถือเป็นความผิดทางอาญา เว้นแต่การกระทำนั้นจะเข้าข่ายความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา เช่น การข่มขืน กระทำชำเราหญิงตามมาตรา 276 หรือการกระทำชำเราเด็กหญิงอายุไม่เกิน 15 ปีตามมาตรา 227 ซึ่งเป็นความผิดร้ายแรงที่มีโทษจำคุกสูง กฎหมายถือว่าผู้เยาว์ยังไม่สามารถให้ความยินยอมโดยสมบูรณ์ได้ จึงคุ้มครองเป็นพิเศษ แม้เด็กจะยินยอมก็ยังคงถือว่าเป็นความผิด นอกจากนี้ หากการกระทำก่อให้เกิดอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย ผู้กระทำจะต้องได้รับโทษหนักขึ้นตามบทบัญญัติของกฎหมาย (ปลื้ม โชติชูชาญงูร, 2553)

ในกรณีที่พระภิกษุกระทำการทางเพศในลักษณะที่ยังไม่ถึงขั้นเสพเมถุน เช่น การจับต้องกอดรัดด้วยความใคร่โดยหญิงไม่ยินยอม จะเป็นอาบัติสังฆาติเสสทางพระวินัย และอาจเป็นความผิดฐานกระทำอนาจารตามกฎหมายอาญาได้เช่นกัน ทั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าการกระทำบางลักษณะอาจมีผลทั้งในมิติทางศาสนาและทางกฎหมายควบคู่กัน โดยความผิดทางพระวินัยมุ่งเน้นการรักษาความบริสุทธิ์ของสงฆ์ ส่วนกฎหมายมุ่งคุ้มครองสิทธิและศักดิ์ศรีของบุคคลในสังคม

เมื่อพิจารณาประเภทของความผิดตามพระวินัยและกฎหมาย จะพบว่าความผิดแบ่งออกเป็นทั้งการกระทำและการละเว้นการกระทำ พระวินัยแบ่งสิกขาบทออกเป็นหมวดสำคัญ เช่น ปาราชิก สังฆาติเสส และเสขียวัตถ์ ขณะที่ในเชิงลักษณะความผิด แบ่งเป็นโลกวัชชะ คือความผิดที่สังคมรังเกียจอยู่แล้ว และปณณัตติวัชชะ คือ ความผิดที่เกิดจากข้อบัญญัติทางวินัยโดยเฉพาะ (ปลื้ม โชติชูชาญงูร, 2553) ความแตกต่างนี้สะท้อนว่า

พระสงฆ์มีมาตรฐานทางจริยธรรมที่สูงกว่าบุคคลทั่วไป และต้องเคร่งครัดต่อข้อวินัยมากเป็นพิเศษ

สรุปได้ว่า การต้องอาบัติปาราชิก โดยเฉพาะจากการเสพเมถุน เป็นความผิดร้ายแรงที่สุดทางพระวินัย แม้บางกรณีจะไม่เป็นความผิดทางอาญา แต่หากเข้าข่ายการละเมิดสิทธิทางเพศหรือกระทำต่อผู้เยาว์ ย่อมมีความผิดตามกฎหมายควบคู่กันไปด้วย การประพฤติด่างละเมิดพระธรรมวินัยจึงมิได้ส่งผลกระทบต่อดังพระภิกษุเท่านั้น หากยังบ่อนทำลายศรัทธาของสังคมโดยรวม ดังนั้น พระสงฆ์จึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจทั้งในพระวินัยและกฎหมาย เพื่อดำรงตนอย่างเหมาะสม รักษาความน่าเชื่อถือของสถาบันสงฆ์ และธำรงบทบาททางจิตใจของพระพุทธศาสนาในสังคมไทยอย่างยั่งยืน

เปิดคำอธิบาย 10 ข้อ ไฟเขียว “กฎหมายเถรสมาคมฉบับใหม่” การลงนิคหกรรมพระภิกษุ แบบไหนต้องปาราชิก?

การลงนิคหกรรม (ฉบับที่ 2) พ.ศ... และร่างกฎหมายเถรสมาคมว่าด้วยการให้พระภิกษุสละสมณเพศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ... เสนอมหาเถรสมาคมเมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2568 พิจารณา ความสรุปดังนี้

จากปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากความประพฤตินอกพระวินัยของพระภิกษุจำนวนหนึ่งตามที่เป็นข่าวในขณะนี้ ในวันที่ประชุมมหาเถรสมาคม ณ ตำหนักเพ็ชร วัดบวรนิเวศวิหาร ได้มีมติเห็นชอบในร่างแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเถรสมาคม ว่าด้วยการลงนิคหกรรม คือการวินิจฉัยตัดสินโทษพระภิกษุที่กระทำผิดฉบับหนึ่งและว่าด้วยการให้พระภิกษุสละสมณเพศ อีกฉบับหนึ่ง ซึ่งกฎหมายเถรสมาคมทั้งสองฉบับมีเนื้อหาเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

1. กฎทั้งสองฉบับบัญญัติขึ้นนานปีมาแล้ว คือตั้งแต่ปี 2521 และ 2538 การกล่าวหาอธิกรณ์คือข้อกล่าวหาว่าพระภิกษุกระทำผิดพระวินัย อาศัยพยานหลักฐานในยุคหนึ่ง คือพยานบุคคลและพยานเอกสารเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความผิดฐานเสพเมถุนธรรม ที่ทำให้ขาดจากความเป็นพระภิกษุด้วยเหตุที่เรียกว่าปาราชิกนั้นยากต่อการหาพยานหลักฐานที่แน่ชัด ซ้ำยังกำหนดกระบวนการพิจารณาให้มีการพิจารณาชั้นต้น อุตธรณ์ และฎีกาด้วย ทำให้กว่าที่จะปรากฏผลสุดท้ายว่าเป็นเช่นไรต้องใช้เวลาอันยาวนานแรมปีหรือหลายปี

2. เนื่องจากปัจจุบันนี้ พยานหลักฐานที่เป็นไปตามยุคสมัยเช่น คลิปวิดีโอ การตรวจสอบข้อมูลจากการสนทนาทางโทรศัพท์ ฯลฯ เป็นข้อมูลที่ไม่ยากเกินกว่าที่จะเข้าถึงได้ หากสามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นพยานหลักฐานเหล่านั้นมิได้สร้างขึ้นเพื่อกั่นแกล้งรังแกผู้หนึ่งผู้ใด พยานหลักฐานเหล่านั้นย่อมมีความชัดเจนเพียงพอที่จะรับฟังเพื่อชี้ขาดอธิกรณ์ได้โดยไม่ชักช้า เป็นเวลาสมควรอย่างยิ่งที่จะมีการแก้ไขกฎหมายเถรสมาคมในเรื่องนี้

3. เจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช ทรงเอาพระทัยใส่ในเรื่องนี้อย่างยิ่ง โดยเมื่อวันศุกร์ที่ผ่านมาได้ทรงแต่งตั้งคณะทำงานขึ้นเพื่อกลับกรอกร่างกฎหมายหาเถรสมาคมฉบับแก้ไขเพิ่มเติมให้เหมาะสมแก่กรณีขึ้นคณะหนึ่ง และในวันนี้เองได้มีพระวินิจฉัยเห็นชอบในร่างกฎหมายหาเถรสมาคมฉบับแก้ไขเพิ่มเติมที่คณะทำงานนำขึ้นถวายและมีพระบัญชาให้นำเสนอมหาเถรสมาคมพิจารณา

4. การแก้ไขกฎหมายหาเถรสมาคมทั้งสองฉบับในวันนี้ ยังคงรักษาหลักการตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ซึ่งสอดคล้องกับพระธรรมวินัยในพระพุทธศาสนา ที่กำหนดให้การวินิจฉัยอธิกรณ์ และการลงนิคหกรรมเป็นเรื่องของคณะสงฆ์ดำเนินการ ไม่ใช่การะฐระที่ฆราวาสหรือข้าราชการจะไปเป็นผู้ชี้ขาด หากแต่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องเอื้อเพื่อสนับสนุนในเรื่องพยานหลักฐานและการทำงานของคณะสงฆ์

5. สาระสำคัญที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมในวันนี้คือ หากปรากฏหลักฐานที่เชื่อถือได้ไม่ว่าจะเป็นหลักฐานที่ได้มาจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติก็ดี สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติได้รับมาจากแหล่งอื่นใดก็ดี ว่ามีภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง กระทำความผิดถึงปาราชิกหรือแม้ไม่ถึงปาราชิก เช่น ความผิดในระดับสังฆาภิเสก แต่เกิดผลความเสียหายร้ายแรงแก่คณะสงฆ์ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติต้องนำเสนอเรื่องนั้นพร้อมพยานหลักฐานเพื่อให้ผู้มีอำนาจพิจารณาชี้ขาด

6. ในกรณีพระภิกษุทั่วไปกระทำผิด เป็นหน้าที่และอำนาจของเจ้าคณะภาคเป็นผู้ตัดสิน ถ้าเป็นกรณีพระสังฆาธิการ คือเป็นพระภิกษุผู้มีตำแหน่งในทางปกครอง เป็นหน้าที่และอำนาจของเจ้าคณะใหญ่เป็นผู้ตัดสิน ถ้าเป็นเรื่องสำคัญคือผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดเป็นเจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะภาค เจ้าคณะใหญ่ หรือเป็นพระราชคณะ เป็นหน้าที่และอำนาจของมหาเถรสมาคมเป็นผู้พิจารณา

7. การพิจารณาอธิกรณ์เรื่องปาราชิก หรือมีความร้ายแรง ตามที่กำหนดในกฎหมายหาเถรสมาคม ซึ่งมีหลักฐานชัดเจนตั้งที่ว่ามาข้างต้น ผู้มีหน้าที่และอำนาจต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายใน 10 วัน

8. เมื่อมีคำวินิจฉัยชี้ขาดให้ผู้กระทำผิด ต้องสละสมณเพศแล้ว แต่ผู้นั้นยังตื้อดิ่งไม่ปฏิบัติตาม ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติประสานขอกำลังและอารักขาจากฝ่ายบ้านเมืองเพื่อปฏิบัติตามคำสั่งนั้น

9. ร่างกฎหมายหาเถรสมาคมสองฉบับที่ได้รับความเห็นชอบแล้วในวันนี้ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติจะได้นำขึ้นถวายเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราชเพื่อทรงลงพระนาม และนำไปประกาศในหนังสือแถลงการคณะสงฆ์ โดยมีผลบังคับใช้ในวันถัดจากลงประกาศในแถลงการคณะสงฆ์

10. การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายอาญาสองฉบับนี้ จะเป็นผลให้การพิจารณา อธิกรณ์และลงนิคหกรรมในอาบัติร้ายแรงปรากฏผลโดยเร็ว (อมรินทร์ 34, 2568)

สรุปได้ว่า ปัจจุบันนี้พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ว่าด้วยนิคหกรรม (การให้ลาสิกขา) สอดคล้องกับกฎหมายอาญาหลายข้อ ภิกษุผู้กระทำความผิดต้องผิดกฎหมายอาญาก่อนถึง จะได้รับนิคหกรรมหรือว่าสิกขาบที่เป็นโลกวัชชะที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ทางโลกติเตียน อย่างเช่น ยาเสพติดเป็นต้นอาจจะไม่ถึงขั้นปาราชิกแต่จะไปจะต้องดำเนินคดีตามกฎหมาย อาญาจึงเป็นการที่จะต้องรัดกุมมากยิ่งขึ้นและเรียนรู้ศึกษาทางวินัยและปฏิบัติธรรมเพื่อให้ จิตหลุดพ้นจากโลกให้ได้

หมวด 4 นิคหกรรมและการสละสมณเพศ

นิคหกรรม หมายถึง การลงโทษตามพระธรรมวินัยเรียกว่า ปรับอาบัติ โดยโทษ มี 3 สถาน คือ โทษอย่างหนัก 1 โทษอย่างกลาง 1 โทษอย่างเบา 1 โทษอย่างหนักนั้น ในพระวินัยเรียกว่า อเตกัจฉา ในพระราชบัญญัตินี้ เรียกว่า นิคหกรรมให้สึก โทษอย่าง กลางและอย่างเบาในพระวินัยเรียกว่า สเตกัจฉา ในพระราชบัญญัตินี้เรียกว่า นิคหกรรม ไม่ถึงให้สึกและหมายถึงการลงโทษตามพระวินัยอย่างอื่น เช่น ออกเขปนียกรรม ก็ได้

การสละสมณเพศ จึงหมายถึง การให้พระภิกษุสละเพศพระภิกษุเพราะเหตุอื่น จากนิคหกรรมให้สึก โดยคณะสงฆ์บังคับเองหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายอาณาจักรเป็นผู้บังคับ (วัดโมลีโลกยาราม, 2562)

อาบัติปาราชิก ย้อนดูเหตุการณ์ปาราชิกสมัยรัชกาลที่ 4 ปาราชิก แปลว่า ยังผู้ต้อง ให้พ่าย (สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, 2512) ผู้พ่ายแพ้ เป็นอาบัติ ของภิกษุที่มีโทษร้ายแรงที่สุดในพุทธบัญญัติ ปาราชิกมี 4 ประการ คือ เมถุนปาราชิก-เสพ เมถุน, อทินนาทานปาราชิก-การลักทรัพย์ มนุสสวิคคหปาราชิก-การฆ่ามนุษย์ และอุตตริมนุสสธรรมปาราชิก-การอวดมนุสสธรรม

ไม่เพียงแต่ในพุทธบัญญัติเท่านั้น ปาราชิกยังปรากฏในกฎหมายของไทยมาแต่ โบราณ ทั้งนี้เพราะรัฐจำเป็นต้องมีบทบาทควบคุมสังคมและคนในสังคม ภิกษุและศาสนา ในทางธรรมจึงมีอาจแยกขาดออกจากทางโลกได้

พระไอยการลักษณะผ้าเมีย ในกฎหมายตราสามดวงที่ตราขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 1 บัญญัติว่า “พระครูภิกษุสามเณรผิดเมียท่านถึงฆ่าเราชื่อว่าปาราชิกให้สึกออกเสียแล้วปรับ ไหม...” และ “ถ้าพระครูภิกษุสามเณรผู้อยู่ในศีลทำทุราจันผิดกิจวินัยทำร้ายด้วยหญิงบท ผัวมิได้ ถึงฆ่าเราเป็นสังข์ชื่อว่าปาราชิก ให้สึกออกกลงโทษทวนด้วยลาวตหนึ่ง 25 ถึง 50 ที่ ส่งตัวลงขังขังหลวง ส่วนหญิงนั้นให้ทำโทษดูหญิงทำชู้นอกใจผัวนั้กแล”

นอกจากนี้ ยังมีกฎหมายกำหนดให้คณะสงฆ์ต้องคอยกวดขันมิให้ภิกษุกระทำอาบัติปาราชิก หากพบว่าปาราชิกแต่ปกปิดแล้วยังให้เข้าร่วมปฏิบัติกิจสงฆ์ จนเป็นมณฑลแก่พระศาสนา ต้องถูกลงพระราชอาญาอีกด้วยพระสงฆ์ถือตาลปัตร ภาพพิมพ์ปลายศตวรรษที่ 17 ภาพจากหอสมุดแห่งชาติกรุงปารีส

จากกฎหมายในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์นี้แสดงให้เห็นว่า ยังมีภิกษุบางรูปประพฤติตัวไม่สมควร กระทำอาบัติปาราชิกโดยเฉพาะเมณฑปาราชิก หรือการเสพล้ำวาสกับผู้อื่น ถึงสมัยรัชกาลที่ 4 เหตุการณ์ลักษณะเช่นนี้ยังมีให้เห็นอยู่ จนพระองค์ต้องออกประกาศว่าด้วยเรื่องฟ้องปาราชิก เมื่อ พ.ศ. 2396 ความว่า “ด้วยพระสงฆ์ทุกวันนี้ ดูเหมือนจะไม่มีศรัทธาที่จะให้เป็นประโยชน์ชั่วนี้ชั่วหน้า บวชในพระศาสนาแล้วตั้งใจจะหาแต่ลาภสักการ แล้วกระทำอุลามกต่าง ๆ เป็นต้นว่าไปคบหาผู้หญิงพูดจากันในที่ลับแต่สองต่อสองจนถึงชำเรากันดังนี้เห็นจะมีอยู่โดยมาก แต่หากว่าไม่มีผู้ใดจะฟ้องร้องว่ากล่าวเหมือนเรื่องอ้ายเสนไปคบหากันกับอีหนู ไปมาหากันจนถึงชำเรากันทั้งพระแล้วมีคนไปฟ้องหาในกรมพระธรรมการ

กรมพระธรรมการแลตุลาการชำระอ้ายเสนหาเป็นสังฆไม่ด้วยเห็นแก่อ้ายเสน ครั้นมาภายหลังอ้ายเสนกับอีหนูกลับมาเป็นผัวเมียกันเข้า ครั้นเอาตัวอีหนูมาถามกลับรับเป็นสังฆ แต่ตัวอ้ายเสนนั้นหนีไปยังไม่ได้อ้ว แลพระสงฆ์อื่น ๆ ก็เห็นจะเป็นเหมือนอ้ายเสนจะมีอยู่มาก จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ว่าแต่นี้สืบไป ถ้าผู้ใดรู้เห็นว่าพระสงฆ์รูปใดวัดใดเป็นเช่นอ้ายเสนนี้แล้ว ให้เห็นแก่พระศาสนาอย่าได้ปิดบังอำพรางไว้ ให้มาฟ้องร้องว่ากล่าวในกรมพระธรรมการตามกระทรวง...”

รัชกาลที่ 4 ทรงต้องการให้ราษฎรช่วยกันสอดส่อง หากพบกรณีดังกล่าวก็ให้มาฟ้องร้องในกรมพระธรรมการตามกระทรวง แต่หากตุลาการผู้ไต่สวนเอนเอียงเห็นแก่ฝ่ายจำเลย ทำการผิดผ่อนจนเนิ่นนาน ก็ให้โจทก์ทำเรื่องถวายฎีกา แล้วพระองค์จะทรงแต่งตั้งคนไปตัดสินความ หากชำระความว่าเป็นจริง คือ ภิกษุปาราชิกด้วยเหตุเสพล้ำเมณฑป โจทก์ก็จะได้รับพระราชทานรางวัลตามสมควรอีกด้วย นอกจากนี้ ในประกาศยังระบุด้วยว่า หากราษฎรหรือผู้ใดที่มีบ้านใกล้เรือนเคียง รู้เห็นการกระทำผิดแล้วปิดบังไม่ยอมมาฟ้องร้องกับทางราชการจะต้องถูกปรับ (ให้เข้าเตือน) ถ้าคนที่เป็นผู้รู้เห็นเป็นใจหรือช่วยเป็นพ้อสื่อแม่ชักระหว่างภิกษุกับผู้หญิง หากชำระความว่าเป็นจริงจะต้องถูกปรับเช่นกัน (ไปเป็นตะพุ่นหญ้าช้าง คือ หาหญ้าให้ช้างกิน) (สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, 2512)

ภาพที่ 1 จับตา “ออกกฎหมายสงฆ์” เพิ่มโทษ “พระนอกรีต-ฆราวาสทำเสื่อม”
ที่มา: ไทย พีบีเอส (2568)

ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เกิดจาก เจ้าอาวาสถือบัญชีและเบิกแบบไม่มีใครเป็นคนที่เป็นคู่เบิก ดำเนินการเองผู้เดียวไม่มีใครรู้ “ปัญหาเงินวัด” แก่ไม่ยาก ถ้าทำให้ถูกต้องเงินเพื่อทำบุญเอาเข้าบัญชีวัดแล้วก็จบ ปัญหาคือไม่เข้าบัญชีวัดตามวัตถุประสงค์ ส่วนใหญ่ไปฝากชาวบ้าน...ซึ่งผิด เรื่องบัญชีธนาคารวัด เป็นเรื่องง่าย ๆ แต่พระท่านไม่ค่อยศึกษากันไปฝากเงินวัดไว้บ้านไว้บัญชีฆราวาสที่ไม่ใช่ของวัดกันหมด ยิ่งตามต่างจังหวัดมักจะมอบให้กรรมการวัด-กรรมการหมู่บ้านเก็บเงิน หรือเก็บไว้บัญชีเจ้าอาวาส ก็เลยเป็นปัญหา

ปัญหาที่พระสงฆ์ล่วงละเมิดพระวินัยส่วนมากสาเหตุมาจาก 2 ส่วน คือ 1. เงินเกิดจากการเอาเงินไปใช้ผิดประเภท และ 2. เรื่องสตรี อำนาจหน้าที่และการมอบหน้าที่ให้ปฏิบัติแทนมี ความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะในบางเรื่อง เจ้าคณะไม่สามารถไปปฏิบัติหน้าที่ได้มอบหมายให้พระทำ หน้าที่แทน ในการคัดเลือกผู้ทำหน้าที่ปกครองสงฆ์ มีความสำคัญมาก นอกจากความรู้ความสามารถแล้ว จะต้องเป็นผู้ที่พระสงฆ์และฆราวาสมีความเคารพนับถือด้วยทางกฎหมาย แทนที่จะยึดถือพระธรรมวินัยเป็นที่ตั้ง ถ้าคณะสงฆ์ยึดถือพระธรรมวินัยเป็นหลักในการตัดสินใจคัดเลือกปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นก็จะลดน้อยลง ถูกว่าไปตามถูกผิดก็ว่าไปตามผิด พระผู้ใหญ่หรือพระผู้น้อยมีศีลเสมอกัน รักษาพระธรรมวินัยเท่ากัน แต่บางเรื่องผู้น้อยทำผิด ผู้ใหญ่ทำไม่ผิด ทำให้เกิดความแตกแยกในคณะสงฆ์และชาวพุทธ ฉะนั้นการตัดสินใจเรื่องอะไรก็ดี ให้ยึดเอาพระธรรมวินัยเป็นที่ตั้งและปัญหาจะไม่เกิด ส่วนในเรื่องของสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ก็เป็นอันตรายต่อพระสงฆ์ถ้ารู้ไม่เท่าทัน ปัญหายาเสพติดจะเป็นปัญหาใหญ่ของพระใหม่ที่เข้ามาบวช จะต้องถ่วงถ่วงผู้เข้ามาบวชอย่างเข้มงวดและปัญหา

ที่เกิดขึ้นจากปัญหาเหล่านี้ คือ 1. ปัญหาการบริหาร จัดการวัด และ 2. ปัญหาจากทาง พระสงฆ์เองและมองว่า พระภิกษุสงฆ์ที่มีพฤติกรรมที่ผิดพระธรรมวินัย ส่วนใหญ่มีหลาย ระดับ ทั้งในพระสังฆาธิการระดับผู้ปกครองสงฆ์ ระดับเจ้าอาวาส พระสงฆ์ ภายในวัดและ สามเณร และยังพบอีกว่าส่วนใหญ่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีบารมี มีลูกศิษย์ให้การ เคารพนับถือและเลื่อมใสศรัทธา และมีเครือข่ายของตนเอง การที่พระภิกษุสงฆ์ละเมิด พระ ธรรมวินัยแม้เพียงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ก็ยากที่จะสามารถแก้ไขให้ทันการแก้เวลาได้ เพราะพระภิกษุสงฆ์ ยังมีลูกศิษย์และเครือข่ายของพระสงฆ์ ต่างก็ปกป้องพระสงฆ์ที่ตนเอง เคารพนับถือ จึงเป็นการยากมาก จะดำเนินการได้รวดเร็วทันสถานการณ์

3. ระบบการกลั่นกรองบุคคลที่จะเข้ามาบวช การขอบรรพชาและอุปสมบทเป็น กระบวนการที่ทำได้ง่าย บางวัดไม่มีระเบียบในการปฏิบัติเป็นมาตรฐานเดียวกันในการ พิจารณา พระอุปัชฌาย์เป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างมากและเป็นผู้มีอำนาจตามกฎหมาย ในการอุปสมบท ไม่ได้ อบรมสั่งสอนพระบวชใหม่ที่ตนบวชให้เท่าที่ควร มุ่งเน้นแต่ลาภ อันเกิดจากผู้บวชรับบุคคลผู้มีปัญหา เข้ามาบวชไม่พิจารณาให้ละเอียดรอบคอบเสียก่อน พระที่บวชใหม่ยังไม่คุ้นเคยกับกฎระเบียบและยังไม่เข้าใจพระธรรมวินัย เป็นเหตุให้ ประพฤติผิดพระธรรมวินัยได้

4. ความไม่เท่าเทียมทางด้านการศึกษา เช่น การศึกษาที่แตกต่างกัน พระบางรูป มีการศึกษาที่สูงและมีความรู้ความสามารถแต่กลับใช้ความรู้นั้นไม่เป็นประโยชน์ต่อ พระพุทธศาสนา เมื่อเทียบกับพระสงฆ์ที่ไม่ได้รับการศึกษา และไม่มีโอกาส ความคิดเห็น ระหว่างพระที่มีการศึกษาสูง และพระสงฆ์ที่ไม่ได้รับการศึกษา จึงมีความคิดอ่านที่ต่างกัน ทั้งไหวพริบ ทักษะ ก็อาจจะทำให้ ความเห็นไม่ตรงกัน และอาจจะเกิดการแบ่งพรรคแบ่ง พวกกันเองภายในวัด จนไปสู่การทะเลาะวิวาท เนื่องจากความคิดอ่านไม่ลงรอยกัน

5. เทคโนโลยีที่เข้ามาภายในวัดบางครั้งก็มีประโยชน์หากทางวัดและพระสงฆ์รู้จัก นำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ แต่เปรียบเสมือนเป็นดาบสองคม ทั้งให้ประโยชน์และให้โทษได้ ในขณะเดียว ปัจจุบันบางวัดก็มีคอมพิวเตอร์ มีอินเทอร์เน็ต พร้อมด้วยวัสดุอุปกรณ์และ ระบบสื่อสารต่าง ๆ ครบถ้วน เป็นสาเหตุหนึ่งที่จูงใจให้พระสงฆ์และสามเณรภายในวัด นำมาใช้ผิดวัตถุประสงค์ เช่น เปิดดูภาพลามก ท่องอินเทอร์เน็ต ใช้คุยกับสีกาทางเฟสบุ๊ค และยังเป็นสื่อชักนำในการทำผิด กฎหมายได้เป็นเหตุให้พระสงฆ์กระทำผิดพระธรรมวินัย ได้ง่าย

สรุปได้ว่า แนวโน้มการแก้กฎหมายที่จะเพิ่มกฎหมายที่เกี่ยวกับพระภิกษุ ผู้กระทำความผิดเป็นชั้นปาราชิกนั้นผู้เขียนมองว่าอาจจะเป็นไปได้ยาก พระธรรมวินัย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ในปัจจุบันก็มีหลายข้อเป็นจำนวนมากสิ่งที่ดีคือการเรียนรู้ให้เข้าใจ และสามารถที่จะอยู่ด้วยกันได้อย่างมีสันติทั้งโลกทั้งทางธรรม ทางคณะสงฆ์และประชาชน

สามารถที่จะเข้าใจกันและกันและสามารถที่จะเป็นที่พึ่งพาให้แก่กันได้ประชาชนให้ในเรื่องของปัจจัย 4 แก่พระภิกษุ ส่วนพระภิกษุสงฆ์ทำหน้าที่เป็นผู้นำทางด้านจิตวิญญาณแก่ประชาชนก็จะสามารถอยู่ร่วมกันกับสังคมได้ กฎหมายหลาย ๆ ข้อที่เกี่ยวข้องกับพระธรรมวินัยจึงเป็นข้อสรุปได้ว่าพระพุทธเจ้าเน้นให้พระสงฆ์อยู่กับสังคมได้สามารถทำการเผยแผ่พุทธศาสนาได้ถึงแม้จะมีปัญหาที่เกิดขึ้นต่าง ๆ สามารถที่จะรักษาศรัทธาของประชาชนได้ การศึกษาการสอดคล้องเรื่องพระธรรมวินัย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคณะสงฆ์ในปัจจุบันจึงเป็นประโยชน์ที่จะทำให้มีความรู้และสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้เกิดขึ้นได้

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาเรื่อง การศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างพระธรรมวินัย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพระสงฆ์ปัจจุบัน พบองค์ความรู้ใหม่ คือ ในทางพระพุทธศาสนาพระธรรมวินัยถือว่าเป็นข้อบัญญัติที่พระสงฆ์จำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจรวมถึงปฏิบัติตามเพื่อให้เป็นไปตามที่พระพุทธเจ้าได้บัญญัติเพื่อความแตกต่างจากฆราวาสผู้ครองเรือนทั่วไป ส่วนพระราชบัญญัติคณะสงฆ์หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องบางข้อโดยเฉพาะอย่างยิ่งในข้อปฏิบัติก็จะเป็นจะต้องศึกษาให้เข้าใจและมองถึงบางข้อที่เข้ากับกฎหมายบางข้อก็มีความแตกต่างจากกฎหมายแต่ถึงอย่างนั้นต้องมีการนำหลักธรรมวินัยมาเป็นข้อบทยกกฎหมายที่ชัดเจนเพื่อครองตนอยู่ในสมณเพศได้ไม่ขัดพระราชบัญญัติคณะสงฆ์และไม่ขัดต่อกฎหมายบ้านเมืองทั่วไป

สรุป

พระธรรมวินัย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับพระสงฆ์ในบริบทปัจจุบัน โดยมีจุดตั้งต้นจากวิกฤตศรัทธาที่เกิดจากพฤติกรรมไม่เหมาะสมของพระบางรูป ซึ่งสะท้อนปัญหาเชิงโครงสร้างทั้งด้านวินัย การบริหารจัดการ และกลไกกำกับดูแลภายในคณะสงฆ์ ผู้เขียนอธิบายหลักสำคัญของอาบัติปาราชิก 4 ประการ และชี้ให้เห็นว่าการต้องอาบัติปาราชิกไม่จำเป็นต้องเป็นความผิดทางอาญาเสมอไป เว้นแต่เข้าข่ายความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา เช่น การข่มขืนหรือการกระทำต่อผู้เยาว์ นอกจากนี้ยังวิเคราะห์พัฒนาการทางกฎหมายตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รวมถึงการแก้ไขกฎหมายเถรสมาคมเกี่ยวกับนิคหกรรม เพื่อให้การลงโทษเป็นไปอย่างรวดเร็วและสอดคล้องกับพยานหลักฐานยุคดิจิทัล ในอีกมิติหนึ่งสะท้อนว่า ปัญหาส่วนใหญ่ของคณะสงฆ์มักเกี่ยวข้องกับเรื่องเงิน สตรี การบริหารจัดการวัด และการใช้เทคโนโลยีโดยขาดความรู้เท่าทัน จึงเสนอว่าทางออกไม่ใช่เพียงการเพิ่มโทษทางกฎหมาย แต่ต้องกลับมายึดพระธรรมวินัย

เป็นหลัก ควบคู่กับการพัฒนาโลกกำกับดูแลให้รัดกุม โปร่งใส และเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย ผู้เขียนเสนอองค์ความรู้ใหม่ว่า พระธรรมวินัยควรเป็นฐานในการออกแบบและปรับใช้ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคณะสงฆ์ เพื่อให้พระสงฆ์สามารถดำรงตนในสมณเพศได้อย่างถูกต้องตามทั้งหลักศาสนาและกฎหมายบ้านเมือง อันจะช่วยฟื้นฟูศรัทธาของสังคมและรักษาบทบาทของพระพุทธศาสนาในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- เดอะ สแตนดาร์ด ทิม. (2568). *สรุปปมสั้มพันธลับ ‘สีกากลอล์ฟ’ สะเทือนวงการผ้าเหลือง บทเรียนวงการสงฆ์สะท้อน ‘อาบัติ’ ในโลกความจริง*. สืบค้น 2 ตุลาคม 2568 จาก <https://thestandard.co/seekagolf-monk-scandal/>
- ไทย พีบีเอส. (2568). *จับตา “ออกกฎหมายสงฆ์” เพิ่มโทษ “พระนอกรีต-ฆราวาสทำเลื่อม”*. สืบค้น 1 ตุลาคม 2568 จาก <https://shorturl.asia/sRN1j>
- ปลื้ม โชติชูรูยางกูร. (2553). *คำอธิบายกฎหมายคณะสงฆ์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วัดโมลีโลกยาราม. (2562). *หมวด 4 นิคหกรรมและการละสมณเพศ*. สืบค้น 1 ตุลาคม 2568 จาก <https://www.watmoli.com/wittaya-four/2284/>
- สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส. (2512). *วินัยมุข เล่ม 1 หลักสูตร นักระรรมชั้นตรี*. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อมรินทร์ 34. (2568). *เปิด 10 ข้อ กฎมหาเถรสมาคมฉบับใหม่ การลงนิคหกรรม แบบไหน ต้องปาราชิก?*. สืบค้น 1 ตุลาคม 2568, จาก <https://shorturl.asia/ZjXYO>